

שיעור מספר 11 – המשך כוח ומגדר

יש מספיק ראיות מדעיות כדי לתמוך בגישה שהבדלים בין גברים לנשים, למעט הבדלים אנטומיים נובעים מהבדלים בתהליך החברות. על בסיס הנחות אלה, אנחנו אמורים לראות הבדלים ולהיות מסוגלים להגדיר התנהגויות שונות על בסיס חברות. עם זאת, לא ניתן להתעלם מהגורמים האנטומיים (או פיזיולוגיים) ההבדלים הנובעים מגורמים אנטומיים אינם משתנים לאורך זמן.

פתיחות להשפעה סביבתית

ההעדפה של צורות (שמצביעה על פתיחות) ואילו ההעדפה ליחסים בין אישיים על ידי נשים מצביעה על שהאישה יותר נתונה להשפעות סביבתיות מאשר גברים. כי מי שסגור לגירויים מסויים, אין סיבה שיושפע מהם ואילו הוא פתוח אליהם – ישנו סיכויי שיושפע מהם. לפיכך, אנחנו כבר יכולים להבחין בחוסר איזון באופן שבו פועל הכוח.

התסריט המיני (The sexual script)

מה אומר התסריט: הגבר הוא זה שיוזם (את המגע, את הקשר) והאישה היא זו שקובעת את הגבולות. מאידך – האישה אינה יוזמת ולגבר אין גבולות.

המחקר האחרון שבדק את התיאור הזה היה בשנות ה-80, אין מחקר מודרני שבדק את הנושא. נשים בשנות ה-80 היו פחות משוחררות מבחינה מינית מאשר גברים. השינויים לא משמעותיים יחסית לתקופה שקדמה לכך. - מתבגרות פחות נוטות להצדיק התנהגות יוזמת גברית לעומת מתבגרים שאין להם כלל בעיה עם כך. - עמיתים והורים נוטים לעודד (או לא להתנגד) יוזמה של מגע מיני אצל בן או חבר לעומת בת - בנים ובנות (מתבגרים) עדיין מתייחסים לסטדרטים שמכתיבים ההורים כצביעות. יש לשער שהתנהגות זו תקצין ככל שהבדלים בין הדורות גדלים.

מהן האסטרטגיות של ההשפעה והכח בתחום שבין נשים לגברים

יש אסטרטגיות שמכונות: אסטרטגיות ישירות (הפעלת כוח) והמטרות שלהן ברורות (מגע מיני) יש אסטרטגיות שאינן ישירות (סמויות): המטרות שלהן לא ברורות

האסטרטגיות הסמויות פועלות באופן יעיל יותר כאשר ההתנהגות של המשפיע היא לא-עקבית עם התפקיד המיני הסטריאוטיפי. לדוגמא: כאשר האשה יוזמת מגע מיני, מה שעדיין עלול להחשב כלא מקובל (לכן לא עקבי עם התפקיד המיני), שכנוע לא ישיר יפעל בצורה יותר אפקטיבית. האסטרטגיות הישירות אפקטיביות יותר כאשר יש קשר בין התפקיד המיני לבין הסטריאוטיפ.

נראה שגברים ישתמשו באיזו אסטרטגיה שהם יכולים כדי להגיע למטרה ואילו נשים שיישתמשו בכל אסטרטגיה כדי לקבוע גבולות.

מיקוד שליטה (Locus of control)

מיקוד שליטה פנימי לעומת היצוני

אנשים שמאופיינים במיקוד שליטה פנימי – נוטים להסביר את מה שקורה להם על סמך התכונות שלהם וההתנהגות שלהם
מיקוד שליטה היצוני – נוטים להסביר את מה שקורה להם על סמך הסביבה
זוהי נטייה קבועה של אנשים

מי שמאופיין במיקוד שליטה פנימי – מאמין שהתוצאה שלהם לא קשורה לסוג האסטרטגיה אלא למעשים שלהם ולאיזה תוצאה הם מכוונים

אצל הגברים – אין קשר בין הנטייה האישיותית לבין ההתנהגות (האסטרטגיה בה הוא בוחר)

אצל נשים – מי שנוטה למיקוד שליטה פנימי (קצת בקונפליקט לנטייה הנשית הכללית להשפעה חיצונית) היינו מצפים שהן לא יתנהגו על פי התסריט המיני. מכיוון שאם הן אחראיות לתוצאות, הן יבחרו בכל אסטרטגיה כדי להגיע למטרה. לעומת זאת נטייה למיקוד שליטה חיצוני מתאים להתנהגות על פי התסריט המיני. בפועל, אין הבדל בין ההתנהגות של נשים שנוטות למיקוד שליטה פנימית או חיצונית – מכאן שההתנהגות הסטריאוטיפית היא חזקה אף יותר מדפוסי התנהגות אחרים.

לו היו הבדלים בין ההתנהגות המינית הנגזרת מהמאפיינים הפיזיולוגיים לעומת זו הנגזרת מהמאפיינים הסביבתיים היינו צריכים להתמודד עם השאלה האם ההבדלים החברתיים הם יותר חזקים מאשר הכוחות של הפיזיולוגיה. הגישה הפיזיולוגית להבדלים בין גברים לנשים (מקללנד) טוענת כי המקור של ההבדלים הוא פיזיולוגי, והחברה רק מחזקת את ההתנהגויות האלה. אפשרות אחרת, החברות יכול להפוך על פיו את היחסים (ואת ההבדלים) אבל הכוחות החברתיים עדיין לא מספיק חזקים כדי להפוך את הסטטוס קוו.

האם הצורך לכוח זהה אצל נשים וגברים

על פי ליפס, יש שוויון בכל התכונות (למעט אלה הנובעות מהבדלים פיזיולוגיים) ובפרט הצורך בכוח.

מה המרכיבים של צורך גבוה לכוח:

אנחנו יודעים (עד כה) שאדם שיש לו צורך בכוח מנסה להשפיע על ההתנהגות של אחרים ומי שיש לו צורך גבוה בכח חשוב לו להשפיע. האדם שהוא המושפע, יותר חלש, פחות בטוח בעצמו, מחפש אישור חברתי – האם ההתנהגות הזו זהה בין גברים לנשים. האדם שהוא בצורך גבוה לכוח, בדרך כלל מגיע מדמות אב קשוחה, שמגמדת אותו – האם זה רלוונטי לנשים. - נשים לב שהשילוב של אב קשוח עם בת, לעומת כל שאר השילובים הוא זה שמקובל יותר בחברה.

הטרדה מינית

מבחינת הגבר – הטרדה מינית היא סוג של מלכוד מובנה, מצד אחד התפיסה שלו שהתרחיש המיני מחייב אותו ליזום (ז"א – יש הצדקה חברתית לגבר ליזום)

כאשר מדובר על מקרה מובהק של אונס או גבול האונס – ברור כי מדובר בעיוות מחשבה. לעומת זאת – במקרים הגבוליים (בהם מדובר בדיבור בלבד) שניתן להאשים בהטרדה יש קונפליקט מובנה בין הדרישה החברתית מגברים להיות אלה שיוזמים. לעומת ההגדרה החוקית שמפרשת הצעות מיניות חוזרות ונשנות כהטרדה מינית.

מבחינת האישה – לנושא תפיסת האישה כקורבן בהטרדה מינית, התרחיש המיני איננו מקובל – כלומר לתפיסתה ההתנהגות היוזמת של הגבר (הטבעית לכאורה) נתפסת כמטרידה. ז"א לפי תפיסה זו – שוויון יושג רק כאשר **יבוטל התרחיש המיני**.